

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Szerző: *Tarkas Zoltán*
Cím: *A Műcsarnok ügye*

Forrás: *Szombat*

Osztályozás

Tárgy

708

Hely

Műcsarnok

Idő

"1924"

A Műcsarnok ügye

Néhány nap óta a fővárosi lapok ismét sürűn foglalkoznak a Képzőművészeti Társulat ügyeivel, mert az egykor fényes viszonyok között élt társulat válságos helyzetbe került, úgy hogy állítólag nem tudja a Műcsarnokot tovább fenntartani. Ezzel kapcsolatban különböző tervezetések vetődtek fel, hogy ezentul mire kerüljön a városligeti palotát felhasználni. Az egész ügyet az tette időszerűvé, hogy időközben az Andrássy-uti régi műcsarnok helyiségei felszabadultak s a gazda, az állam, az emeleti helyiségeket ismét kiállítások céljaira kívánja átadni és így megnyílt a lehetőség annak, hogy a Képzőművészeti Társulat visszaköltözzék a régi szerény keretek közé és ott rendezze ezentul kiállításait.

A városligeti nagypalota felhasználására vonatkozóan kiváló festőnk Csók István azt az ötletet vetette fel, hogy külföldi mintára kettő kell osztanunk Szépművészeti Múzeumunk anyagát akképpen, hogy a ma művészeti életével összefüggő kép- és szoboranyagot ki kell emelni a múzeumból és azt különválasztása után a külön múzeummá avatott Műcsarnokban kell kiállítani, úgy amint az Párisban vagy Münchenben megtörtént. Nyilatkozott erre vonatkozóan Petrovics Elek, a Szépművészeti Múzeum igazgatója is, aki örömmel üdvözölte a tervet, amely hivatva volna múzeumaink immár szinte tűrhetlenülé vált helyzetét könnyíteni. Az újságok megszólaltatták a Képzőművészeti Társulat egyes exponenseit is, akik szintén nem idegenkedtek attól, hogy a társulat régi helyiségeit foglalja el. A társaság hivatalosan még nem foglalkozott ezzel az ügygel, úgy, hogy végső állásfoglalása nem ismeretes.

Kétségtelenül igaz, hogy Szépművészeti Múzeumunk túlszűfölt és így éppen magyar anyaga nincs méltóan elhelyezve. A Szinyei-szobán túl következő festészetből kevés és az is egymásra halmozva van kiállítva, olyannyira, hogy az egyik kép zavarja a másikat. Az is kétségtelen, hogy a Képzőművészeti Társulat

válságos időkét él át, helyzetén valamiképpen segíteni kell, úgy hogy pusztán e két szempontból tekintve a dolgot, csak helyeselni lehetne a tervet. De van egy harmadik szempont is, amelyet e kettő figyelmen kívül hagy, a kiállító helyiségek oszlokkészenek szempontja, amelyből éppen a fiatal festői nemzedék érdekében lehetetlennek tartjuk azt a megoldást, hogy a Műcsarnok óriási, képek és szobrok kiállítására könnyen alkalmasabbá tehető helyisége múzeumi célokra szolgáljon és

eképpen örökre megszűnjön kiállítóhelyiség lenni. A mi képzőművészeti életünknek az utolsó két évtizedben különben is meg volt az a nagy hibája, hogy a fiatalságot csak nehezen juttatta színpadra. Minden pártállás nélkül írjuk ezt, a fiatalabb, a konzervatív irányban dolgozók és a forradalmárok egyaránt megérezték a már beérkezett nagy nyomását velük szemben, mert kiállító helyiségek híján csak nagy küzdelem árán tudtak érintkezést találni a közönséggel, aminek következtében mindkét irányban az önmagát szórakoztatás veszedelmes kinövésai mutatkoztak és a fiatal művészek nyomora és elkallódása napról napra nagyobbá vált.

Ha már most a Műcsarnokot, mint kiállító helyiséget elveszítjük, még az eddigi helyzet is rosszabbodnék, a fiatalság teljesen magára maradna és még inkább ki volna szolgáltatva a magánkiállítóknak kénye-kedvének, akik — tisztelet a kivételnek — üzleti szempontokból is vezérelve, nem szeretnek kockázatos és keveset jövedelmező olyan kiállításokkal bajlódni, ahol kezdők csengenek a közönség kegyeiért. Már pedig nekünk mindenképpen támogatni kell kezdő művészeinket. Nem elég bajos mostani életük? Még nehezebb viszonyok közé sodorjuk őket? Nem elég sullyal nehezedik rájuk a nem létező műtermek gondja, a festőanyagok szörnyű drágasága, a modellek megfizethet-

len óradíjai, az élet mind nehezebbé válna, a mindinkább csökkenő eladási lehetőségek? Mindezt még azzal tetőzzük, hogy a kiállítási helyek számát csökkentjük? Nem. Erre gondolni sem lehet. A magyar művészifuság nevében a legnyomatékosabban tiltakoznunk kell a Műcsarnoknak múzeummá való átalakítása ellen.

Annál is inkább, mert a Szépművészeti Múzeum és a Képzőművészeti Társulat helyzetén másképpen is lehet segíteni, nem szükséges a Műcsarnokot feláldozni. A Szépművészeti Múzeum átmenetileg mai helyiségében is még sok helyet nyerhet. Emlékezzünk csak vissza arra, hogy a háború alatt üres szoborcsarnokai egyikében vászonalak építésével milyen pompás festményszobákat építettek. Nos, ezt ma is éppen úgy meg lehetne tenni, amint hogy ugyanezt kellene a Műcsarnok egy részében is végrehajtani, amelynek óriási termei valószínűleg a modern kis-méretű interieurokra szánt képeknek. Aztán, ha az egyik szoborterem, mely ma üresen áll, kevés, van ott még két óriási csarnok, éppen úgy átalakítható, mint az első, bennük részben ki sem állítva, jórészt gipszmásolatok állnak, vagy hevernek, amelyeknek komoly múzeumban úgy sincs helyük.

Ami a Képzőművészeti Társulat válságá-

nak ügyét illeti, az másképpen is megoldható, mint öszesorvasztás útján, különösen ha ez a lépés nemcsak a társulat sorvadását, hanem a fiatal magyar képzőművész generációnak még a mainál is súlyosabb helyzetbe juttatását jelenti. A Képzőművészeti Társulat bajai egyrészt anyagi, másrészt olyan erkölcsi természetűek, amely erkölcsi természetű jelenségek ismét csak visszahatnak anyagi helyzetére és még súlyosabbá teszik azt. Az anyagi bajok a Mücsarnok hadikórházzá alakításával kezdődnek, folytatódnak a Mücsarnok vagyonra értékeknek devalválódásával és nehezen javíthatók a tagdíjak esetleges felemelésével, mert a társulat csak mérsékeit határig számíthat tagjainak fokozottabb áldozatkészségére. Az erkölcsi bajok ott kezdődtek, hogy a magyar képzőművészeknek ama három csoportba való szétszakadása, amely a külföldön már régen lejátszódott, az elmúlt két évtized alatt nálunk is bekövetkezett.

Az akadémikusok elváltak az újítóktól és nemsokára az újítóktól elszakadtak a legszélsők. Sőt legutóbb a konzervatívok is újabb és újabb rajokat bocsátottak ki magukból, úgy, hogy a tagozódás már nem is háromrétű, hanem még jóval komplikáltabb. Művészemberekről lévén szó és világszemléletek összeütközéséről, természetesen, hogy ez a szétbomlás adáz harcok között folyt le, amelynek végül is a Mücsarnok esett áldozatul. A Mücsarnok ugyanis a Magyar Képzőművészek Egyesületével szerződött akképpen, hogy a kiállítások rendezésének jogát kizárólag rábízta. A képzőművészek egyesületéből egymásután kiváló művészek több-kevesebb kiállítási inszeggel küzködve másfelé helyezkedtek el, magukkal csábítván a közönség jókora részeit. Végül a Mücsarnokban csak a konzervatív művészeti táborok egy, bár számszerűleg nagy főredeke maradt. Valljuk meg őszintén azt is, anélkül, hogy bárkinek is szemrehányást tennék érte, a kiállítások rendezésének ügye nem mutatott akkora agilitást, amilyent mutathatott volna, ezekben az óriási helyiségekben szinte nevétszámra ment az, hogy évenként egy-két, vagy legfeljebb három kiállítást rendeztek.

A Mücsarnok anomálián megpróbálták azal segíteni, hogy valami beketelét próbáltak összekovácsolni az egyes művészcsoportok között, de sajnos, ez, a dolgok természeténél fogva, nem járt tartós eredménnyel. Mint hírlík, újabb összekülönbözés következett be, nem kutatjuk kinek hibájából, úgy, hogy az együttes kiállítások ügye ismét kútba esett. Itt tehát nem lehet másképpen segíteni a helyzetet, mint azzal, hogy a Képzőművészeti Társulat jobban hasznosítsa a Mücsarnok helyiségeit. Azaz egyrészt a legszélső határig szaporítsa a

kiállítások számát, másrészt tegye lehetetlenné az állandó összeütközést azzal, hogy a különálló művészeti csoportokkal külön-külön szerződjön és egymásután adja át nekik kiállításra a Mücsarnokot, ami mellett éppenséggel nem volna kizárva az, hogy jövedelmezőség szempontjából mások néha-néha egyéb kiállításokat is rendezzenek odakint, nemcsak művészeket. Ebbé a programba aztán teljes mértékkel bele lehetne kapcsolni a fiatalság kiállításait is, ameire feltétlenül szükség van, mert még egyszer ismételnünk kell, hogy ma fiatal művészgardánk érdekében majdnem semmi sem történik.

Farkas Zoltán.